

Oplegger bij 'Voorkomen' en 'Oorzaken' kaart demedicalisering jeugd

VWS, 1 april 2014

Op verzoek van VWS heeft de Argumentenfabriek in november en december 2013 onderzoek gedaan naar de oorzaken van onnodige medicalisering jeugd en de manieren om onnodige medicalisering te voorkomen.

Doel is onder meer het ordenen van de maatschappelijke discussie hierover. We maken ons, als VWS, zorgen om de trend die we zien dat steeds meer kinderen en jongeren hulp krijgen en zoeken binnen het medische circuit voor alledaagse opvoed- en opgroevragen en/of gedragsproblemen. Deze ontwikkeling heeft twee kanten. Aan de ene kant weten we steeds meer over stoornissen en de manieren waarop kinderen en jongeren geholpen kunnen worden en kunnen specialistische behandelingen veel betekenen voor deze kinderen. Aan de andere kant lijkt het er op dat er vaak te snel naar een medische oplossing wordt gezocht en is het de vraag of we door preventie en laagdrempelige hulp en ondersteuning dichtbij het gezien en mét het gezin zwaardere medische zorg kunnen voorkomen of verminderen. Gepaste zorg hoeft niet altijd medische zorg te zijn.

De Argumentenfabriek heeft haar onderzoek gedaan aan de hand van literatuurstudie en die sessies met deskundigen uit de jeugdzorg, de jeugd-ggz en het onderwijsveld. De inhoud van de kaarten weerspiegelt de meningen van de experts; de kaarten zijn niet wetenschappelijk onderbouwd.

Wat gebeurt er verder met deze kaarten?

- Veel van de genoemde oorzaken van onnodige medicalisering worden met de decentralisatie van alle jeugdhulp naar gemeenten én de invoering van passend onderwijs aangepakt. Vanuit deze bewegingen is het de gedachte dat er op de werkvloer meer vanuit kansen en mogelijkheden van een kind of jongere wordt gehandeld dan op basis van een beperking. De kaarten worden dan ook gebruikt in de discussies die het komend jaar worden gevoerd met de (medische) beroepsgroepen en andere veldpartijen zoals onderwijsprofessionals en oudervereniging Balans, en met gemeenten om de transformatie in het denken verder vorm te geven. Hierbij staat de transformatiegedachte over het inzetten van gepaste zorg, preventief, dichtbij en op maat en hoe beroepsgroepen hier aan kunnen bijdragen, centraal.
- Een aantal acties betreft de werkwijze van (medische) professionals en de wijze waarop richtlijnen worden ingevuld en opgevolgd. Ook dit onderdeel wordt meegenomen in de gesprekken met de beroepsgroepen.
- De kaarten dienen als input voor de huidige 'Nederlandse situatie' tijdens de internationale expertmeeting demedicalisering jeugd (23 mei 2014).

Daarnaast wordt er in diverse andere trajecten waarbij VWS en OCW betrokken zijn, aandacht besteed aan het onnodige medicaliseren van kinderen en jongeren. De aanbevelingen uit de Voorkomen kaart sluiten hier mooi op aan.

- De invoering van het nieuwe Basispakket JGZ moet een impuls geven aan het versterken van de eigen kracht van ouders en jongeren en aan het 'normaliseren' van alledaagse opvoed- en opgroevragen.
- Het Nationaal Programma Preventie zet in op meer preventie en wil bevorderen dat iedereen, dus ook alle kinderen en jongeren, kunnen meedoen. Ze worden daarbij zo nodig ondersteund. Een van de manieren kan zijn het stimuleren van sportdeelname.
- Binnen het programma Sport en Bewegen in de Buurt wordt het sporten en bewegen onder kinderen gestimuleerd door het ondersteunen van lokale sport- en beweegaanbieders die nieuwe sport- en beweegactiviteiten ontplooiën in de buurt. Recent is aan dit programma een Kwaliteitsimpuls gegeven, die dit nog verder stimuleert
- Vanuit het ZonMw programma Effectief werken in de Jeugdsector is er veel aandacht voor het versterken van de eigen kracht en het sociale netwerk van ouders en kinderen.

- In de Lerarenagenda 2013-2020 is omgaan met verschillen tussen kinderen een belangrijk thema. De komende jaren zal hier onder andere in de lerarenopleidingen veel aandacht aan worden besteed.
- Via de werkagenda verbinding passend onderwijs en zorg voor jeugd ondersteunen de PO-Raad, VO-Raad en VNG onderwijs en zorg om nog beter samen te werken en van elkaars expertise gebruik te maken bij het ondersteunen van leerlingen en leraren.